

Adviesraad Migratie - Jaarverslag 2021

Inhoudsopgave

1. Voorwoord	3
2. Nieuwe leden	5
3. Vertrokken leden	7
4. Uitgebrachte kennis en adviesproducten	9
5. Samenstelling raad en secretariaat in 2021	19
Bijlage: Evaluatie wetsadviezen	20

1. Voorwoord

Verbreden en verbinden

In 2021 publiceerde het kabinet de eerste '[Staat van migratie](#)'. Een nieuw overzicht van feiten en cijfers over migratie dat door verschillende ministeries wordt samengesteld – een voorstel uit onze Toekomstverkenning: op weg naar 2030 (uit 2018). Behalve dat gegevens op een samenhangende wijze bij elkaar zijn gezet, wordt daarin ook beschreven hoe Nederland naar migratie kijkt en hoe migratie past in een Europees en internationaal perspectief. Het is de bedoeling dat dit jaarlijkse overzicht nog verder wordt uitgebouwd.

Dit overzicht is niet alleen symbolisch voor de verbreding die het onderwerp migratie de afgelopen jaren heeft ondergaan, maar laat ook duidelijk de verbinding van migratie zien met andere beleidsterreinen. Het is precies die verbreding en verbinding - of in jargon 'de integrale benadering van migratie' - die in het werk van onze raad de laatste jaren centraal is komen te staan. Symbolisch daarvoor is onze

naamswijziging, een proces dat in 2021 startte. We heten nu 'Adviesraad Migratie' in plaats van 'Adviescommissie voor Vreemdelingenzaken'. Een naam die, zoals de memorie van toelichting bij het wetsvoorstel aangaf, 'beter aansluit bij de inhoud, uitstraling, herkenbaarheid en daarmee de doorwerking van het werk'.

Diezelfde verbreding en verbinding is uiteraard ook te zien in de onderwerpen die we in 2021 hebben opgepakt. Binnen onze programmalijnen - waar 'migratie' respectievelijk aan de arbeidsmarkt, het lokaal bestuur, en aan de rechtsbescherming is gekoppeld - ontwikkelen we heel veel verschillende 'adviesproducten'. We vergaren daartoe actuele informatie uit gesprekken met netwerkpartners, migranten en diverse organisaties om te horen wat er speelt en welke onderwerpen relevant zijn en we koppelen deze aan eerdere inzichten. Op die manier kunnen we goed en snel met onze advisering reageren op ontwikkelingen en tegelijkertijd oog houden voor de maatschappelijke opgaven op de lange termijn.

Voorbeelden van producten van het afgelopen jaar zijn o.a. de [verkenning](#) waarin we de overheid oproepen om in te zetten op brede welvaart als doel van toekomstige arbeidsmigratie en de op verzoek van het kabinet opgestelde verkenning van [Asielzoeker naar zorgverlener](#). Maar ook onze [open brief](#) aan het kabinet illustreert het belang van voortuitkijken en tegelijkertijd rekenschap geven van de actualiteit. In die brief benadrukken we dat de uitdagingen waar onze migratiesamenleving nu voor staat niet vragen om een afwachtende houding, maar om oplossingen die in samenhang worden bedacht én uitgevoerd. Drie opdrachten om grip te krijgen op migratie gaven we het nieuwe kabinet mee: zet in op weloverwogen arbeidsmigratie, een robuuste uitvoering van het asielbeleid en op samenleven als lokale opgave.

Daarnaast zijn we in het najaar gestart met de [Nationale Migratie dialoog](#). Het is volgens ons van groot belang om als samenleving met elkaar het gesprek te voeren over wat migratie is en wat het voor ons betekent. Met onze verschillende publicaties willen we graag het politieke en maatschappelijke gesprek voeden. Denk daarbij aan wetsadviezen, factsheets, notities, blogs en podcasts. Diverse thema's zoals [marktwerking en migratie](#), [inburgering](#), [terugkeer](#) etc. zijn daarbij de revue gepasseerd en van enkele adviezen is ook een Engelse vertaling gemaakt. Dit jaarverslag biedt hierop een terugblik.

We blijven ons als onafhankelijke raad in ieder geval inzetten om het migratiebeleid steeds verder te verbeteren.

Monique Kremer

Voorzitter

2. Nieuwe leden

Vier nieuwe raadsleden werden in 2021 benoemd: John Morijn, Katja Rusinovic, Jos Wienen en Maartje van der Woude.

John Morijn

Op 15 januari 2021 voor vier jaar benoemd tot lid van de Adviesraad Migratie. Hij is werkzaam als bij het College voor de Rechten

van de Mens en als bijzonder hoogleraar recht en politiek in de internationale betrekkingen aan de Rijksuniversiteit Groningen. Tevens is hij lid van de Commissie Meijers.

[LinkedIn](#)

Katja Rusinovic

Op 15 januari 2021 voor vier jaar benoemd tot lid van de adviesraad. Zij werkt als Lector grootstedelijke ontwikkelingen aan de Haagse Hogeschool.

[LinkedIn](#)

Maartje van der Woude

Per 1 september 2021 voor vier jaar benoemd tot lid van de adviesraad. Als

hoogleraar Rechtssociologie is zij verbonden aan de Universiteit Leiden. Daarnaast werkt zij als rechter-plaatsvervanger bij de Strafsector van de Rechtbank Noord-Nederland.

[LinkedIn](#)

Jos Wiene

Per 1 december 2021 voor vier jaar benoemd tot lid van de adviesraad. Jos is burgemeester van Haarlem.

3. Vertrokken leden

Twee leden hebben de raad in 2021 verlaten: **Prof. dr. Joanne van der Leun** en **Mr. Judith Louwinger-Rijk**. Beiden blikken kort terug op hun ervaringen met het advieswerk:

Joanne van der Leun

"Na acht jaar bij de ACVZ werd het tijd om ruimte te maken voor nieuwe commissieleden. Dat zal mijn interesse voor het werk van de commissie echter niet doen verminderen. Mijn lidmaatschap zag ik als een prachtige kans om met mijn wetenschappelijke expertise een maatschappelijke bijdrage te kunnen

leveren aan het Nederlandse beleid op het terrein van migratie. Samen werken aan onderzoeken, rapporten, blogs en bijeenkomsten leidde altijd tot mooie gesprekken en nieuwe inzichten. De staf verricht ongelooflijk veel en goed werk. Scherpe discussies gingen we niet uit de weg. Blogs schrijven om de gedegen rapporten juist ook kort en toegankelijk toe te lichten vond ik leuk om te doen.

Elke dag weer, jaar in jaar uit is helder dat migratie een essentieel onderdeel van ons leven is wat raakt aan alles - en wat mensen raakt. Misverstanden, mythes en stevige standpunten horen daar ook bij. Dat binnen de ACVZ verschillende perspectieven samenkomen is ook daarom van groot belang. De commissie is een betrouwbaar baken in dit ingewikkelde veld en zal dat hoop ik nog lang blijven. Dat dit gaat gebeuren onder de nieuwe benaming Adviesraad Migratie vind ik een mooie stap vooruit."

Judith Louwinger-Rijk

"September 2021 kwam een eind aan mijn termijn bij de ACVZ. Vier jaar heb ik met veel plezier kunnen meewerken aan adviezen met betrekking tot verschillende aspecten van het vreemdelingenrecht, onder andere het "magnum opus" van het advies met betrekking tot de vreemdelingenrechtelijke aspecten van het rapport van de Staatscommissie Herijking Ouderschap. Ook maakte ik deel uit van de commissie wetgeving, die wetsvoorstellen op vreemdelingenrechtelijk terrein beoordeelde en daarover adviseerde. Ik heb veel gedreven en hardwerkende mensen ontmoet bij de ACVZ met een groot hart voor alles wat met vreemdelingen te maken had, zowel in het secretariaat als bij mijn collega-leden. Al met al is het een verrijkende en fijne tijd geweest, waarin ik mijn - bescheiden - steentje heb kunnen bijdragen aan het vele goede werk van de adviesraad."

4. Uitgebrachte kennis en adviesproducten

[Advies over ontwerpbesluit Naturalisatietoets 2021](#)

[14 januari 2021]

De adviesraad uit in dit advies zijn zorg over de consequenties van het ontwerpbesluit voor het sluitstuk van het integratieproces, de naturalisatie tot Nederlander en er worden enkele aanbevelingen gedaan.

[Migranten in de zorgsector. Naar een weerbare en toekomstbestendige zorgsector](#)

[27 januari 2021]

Met dit project wil de adviesraad de vraag beantwoorden hoe de zorgsector migranten die al in Nederland wonen (zoals asiel- en gezinsmigranten) kan aantrekken en behouden voor een baan in de zorg. Zou Nederland actief arbeidsmigranten voor de zorg moeten gaan werven en zo ja,

onder welke condities? Wat is de situatie van (irreguliere) migranten die in Nederland in particuliere huishoudens zorgtaken verrichten?

[Blogserie Wist u dat ...? Feiten en cijfers over migratie](#)

[19 maart 2021]

In aanloop naar de Tweede Kamerverkiezingen van 2021 presenteerde de adviesraad acht blogs met feiten en cijfers over migratie.

- [De meeste migranten komen niet voor asiel](#)
- [Opzeggen Vluchtelingenverdrag schaadt ook Nederlands belang](#)
- [Nederland heeft relatief weinig kennismigranten](#)
- [Meeste alleenstaande minderjarige vreemdelingen komen uit Syrië](#)
- [Strafbaarstelling van irregulier verblijf heeft weinig toegevoegde waarde](#)
- [Vluchtelingenopvang in de regio is al realiteit](#)
- [Migranten komen niet naar Nederland voor onze verzorgingsstaat](#)
- [Het maatschappelijk draagvlak voor migratie is maakbaar](#)

Inburgering is geen bijzaak. Advies over marktwerking en de kwaliteit van het inburgeringsonderwijs

[23 maart 2021]

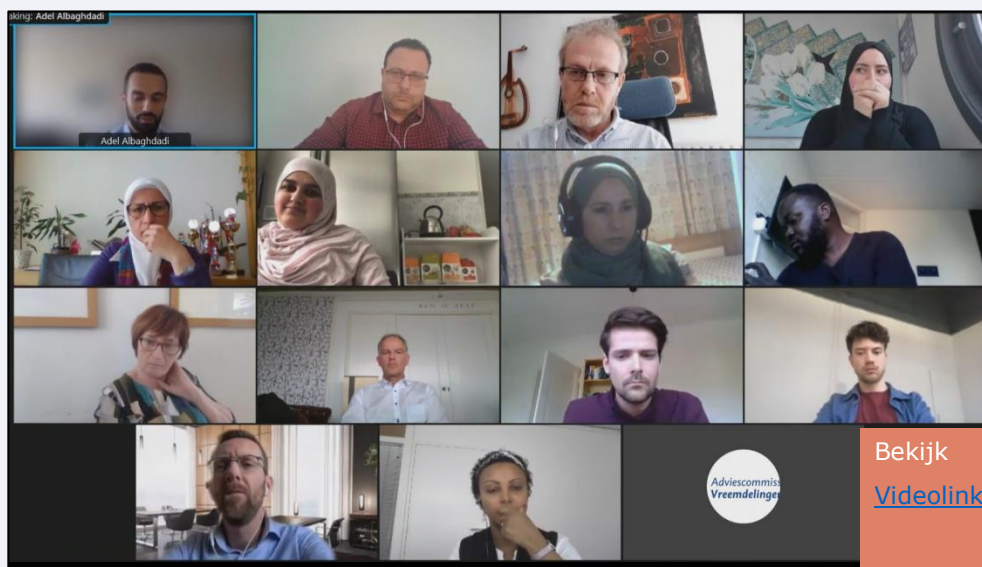
Hierin stelt de raad dat inburgeringsonderwijs veel serieuzer moet worden genomen. Net als bij andere publieke diensten zoals basisonderwijs en gezondheidszorg moet de kwaliteit ervan worden geborgd. Dit kan de onderwijsinspectie doen door toezicht te houden op het inburgeringsonderwijs.

Gesprek over Onze Nederlandse migratiesamenleving

[1 april 2021]

Omdat de ACVZ twintig jaar bestond hebben we een tafelgesprek georganiseerd met als motto: 'Onze Nederlandse migratiesamenleving'.

Advies 'Samen werken aan terugkeer'

[22 april 2021]

De raad concludeerde in dit advies dat het laten terugkeren van migranten die moeten vertrekken beter kan worden georganiseerd.

Verkenning: 'Van asielzoeker naar zorgverlener'

[11 mei 2021]

Een op verzoek van het kabinet opgestelde verkenning waarin de adviesraad concludeert dat de overheid en zorgorganisaties asielmigranten een betere kans moeten geven om bij te dragen aan de extra handen die voor de zorg nodig zijn.

Verkenning: 'Naar een brede welvaartsbenadering in het arbeidsmigratiebeleid'

[3 juni 2021]

Hierin stelt de raad dat Nederland moet inzetten op brede welvaart als doel van toekomstige arbeidsmigratie. Daarbij moet ook structureel advies worden gegeven aan de regering over arbeidsmigratie.

Notitie t.b.v. rondetafelgesprek Tweede Kamer over maatwerk en uitvoering in het vreemdelingenrecht

[24 juni 2021]

De vaste commissie voor Justitie en Veiligheid van de Tweede Kamer organiseerde een openbaar rondetafelgesprek over maatwerk en uitvoering in het vreemdelingenrecht. Op verzoek van het parlement nam Monique Kremer, (voorzitter ACVZ) deel aan dit gesprek en lichtte de standpunten van de adviesraad toe.

Grip houden op publieke belangen; Onderzoek naar privatisering in het migratiebeleid

[8 juli 2021]

Adviesrapport over de vraag hoe en met welke gevolgen privatisering plaatsvindt in het migratiebeleid. In dit syntheserapport zijn de uitkomsten van drie onderzochte casussen samengebracht. Daaruit blijkt dat de overheid bij het proces en de uitvoering van privatisering binnen het migratiebeleid op een drietal structurele punten tekortschiet. Het gaat om het borgen van publieke belangen, het realiseren van adequaat toezicht om het gewenste resultaat te kunnen verzekeren en het garanderen van rechtsbescherming.

Lessen uit de coronacrisis voor migratiebeleid

[30 september 2021]

De coronacrisis heeft grote invloed (gehad) op migranten en het migratiebeleid. De Adviesraad Migratie concludeert dat er een aantal lessen te trekken zijn uit de crisis en de gevolgen daarvan voor migratie. Daarbij spelen niet alleen de noodzaak van crisisplanning en flexibiliteit een rol, maar ook het besef dat vitale sectoren afhankelijk zijn van migranten; het hanteren van humaniteit en solidariteit als leidraad bij handelen; de effecten van digitalisering op migratie en de noodzaak van Europese samenwerking.

Commentaar: Rechtsbescherming asielzoekers onder druk

[8 oktober 2021]

Dit commentaar maakt deel uit van de serie commentaren waarin de vraag wordt gesteld hoe de 'menselijke maat' centraler kan komen te staan in het migratiebeleid. Deze commentaren vallen onder de programmatische Effectieve Rechtsbescherming.

Podcast 'Op afstand horen'

[19 oktober 2021]

In deze [podcast](#) wordt een reflectie gegeven op het gebruik van digitale hulpmiddelen (video-overleg en telehoren) in de asielprocedure en in de rechtszaal. Een rechter, advocaat en een rechtspsycholoog bespreken de digitale ontwikkelingen van het op afstand horen van asielzoekers en gaan dieper in op de vraag hoe de rechtsbescherming van asielzoekers is gewaarborgd.

Blog: Er is geen migratiecrisis in Nederland, maar (weer) een opvangcrisis

[24 november 2021]

Net als in 2015 is er eind 2021 sprake van een opvangcrisis. Het asielopvangsysteem is nog steeds niet flexibel genoeg om altijd aanwezige [pieken en dalen](#) in het aantal asielzoekers adequaat te verwerken. De eerdere aanbevelingen voor een meer integrale en toekomstbestendige aanpak van de opvang van asielzoekers en de huisvesting en integratie van statushouders worden in deze blog nogmaals benadrukt.

Wetsadviezen

In de bijlage is een evaluatie van de wetsadviezen opgenomen.

Wetsadvies wijziging Vb regelen aanmeldfase en vervallen eerste gehoor

[7 januari 2021]

Het formaliseren van het aanmeldgehoor in het Vb ziet de adviesraad als een goede aanvulling op de asielprocedure, maar er worden ook kanttekeningen geplaatst bij het vragen naar asielmotieven in het aanmeldgehoor.

[Wetsadvies over de wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap en tot intrekking van de Rijkswet van 10 februari 2017](#)

[4 februari 2021]

De adviesraad heeft geen overwegende bezwaren tegen het laten vervallen van de horizonbepaling. Wel plaatst het een kanttekening over de ongelijke behandeling en de effectiviteit van de intrekkinggrond.

[Advies over wijziging van de Wet inburgering 2021: opnemen van een hardheidsclausule en aanpassing van het overgangsrecht](#)

[5 november 2021]

Advies aan minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid waarin o.a. wordt aanbevolen om een hardheidsclausule op te nemen voor niet-sanctionerende maatregelen en in afwijking van het overgangsrecht een hardheidsclausule op te nemen voor niet-sanctionerende maatregelen die worden opgelegd op grond van de Wet inburgering 2013.

[Wetsadvies aan het kabinet over het voorstel van wet tot wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 voor het gebruik van biometrie bij automatische grenscontrole](#)

[17 december 2021]

De raad acht het niet aannemelijk dat een zwaarwegend belang het verwerken en de opslag van biometrische gegevens in e-gates noodzakelijk maakt. Een snelle en efficiënte grenscontrole op de luchthaven Schiphol dient met name een commercieel belang.

Programmaliijnen, thema's, adviesvragen en overige kennisproducten

[In gesprek met gemeenten over migratie en lokaal bestuur](#)

[8 april 2021]

Bij de aftrap van de programmaliijn '[Migratie en lokaal bestuur](#)' ging de adviesraad in gesprek met wethouders van een aantal grote en kleine gemeenten, in verschillende provincies, om te zien wat zij als belangrijkste lokale thema's ervaren op het gebied van migratie. Onderwerpen die werden genoemd: Inburgering: kiezen voor kwaliteit; Huisvesting moet veel flexibeler worden; Beter beeld van arbeidsmigranten nodig; Ongedocumenteerden: blijven zoeken naar duurzame oplossingen; Aandacht voor wisselwerking tussen recht en praktijk.

[Thema's Effectieve rechtsbescherming en de EU](#)

[1 juni 2021]

Een eerste inventarisatie van onderwerpen t.b.v. de invulling van het programmathema leverde de volgende thema's op:

- Grensprocedures: risico's voor effectiviteit van rechtsbescherming
- Externaliseren blijft prioriteit voor veel lidstaten
- Informalisering van migratieafspraken
- Verantwoordelijkheid en

aansprakelijkheid voor schendingen van mensenrechtenverplichtingen

- Beroep op Europese waardengemeenschap.

[Projectplan 'Een \(t\)huis voor statushouders'](#)

[23 juli 2021]

In dit project wordt onderzocht welke obstakels de rijksoverheid, regionaal en lokaal bestuur bij de huisvesting van statushouders ervaren. Ook wordt hierbij gekeken naar de factoren die de integratie van statushouders belemmeren. Publicatie is na de zomer 2022 voorzien.

[Themabijeenkomsten over inburgering en participatie](#)

[28 juli 2021]

Om zicht te krijgen op de lokale uitdagingen bij inburgering en integratie zoals bijvoorbeeld de ontwikkelingen rondom de invoering van het nieuwe inburgeringstelsel organiseert de adviesraad in het kader van de programmaliijn [Migratie en lokaal bestuur](#) enkele bijeenkomsten.

Brief aan de 'Minister van Migratie en Samenleven'

[9 december 2021]

De adviesraad gaf de nieuwe bewindspersoon 'Migratie en Samenleven' alvast drie opdrachten mee, te weten: zet in op weloverwogen arbeidsmigratie, een robuuste uitvoering van het asielbeleid en op samenleven als lokale opgave.

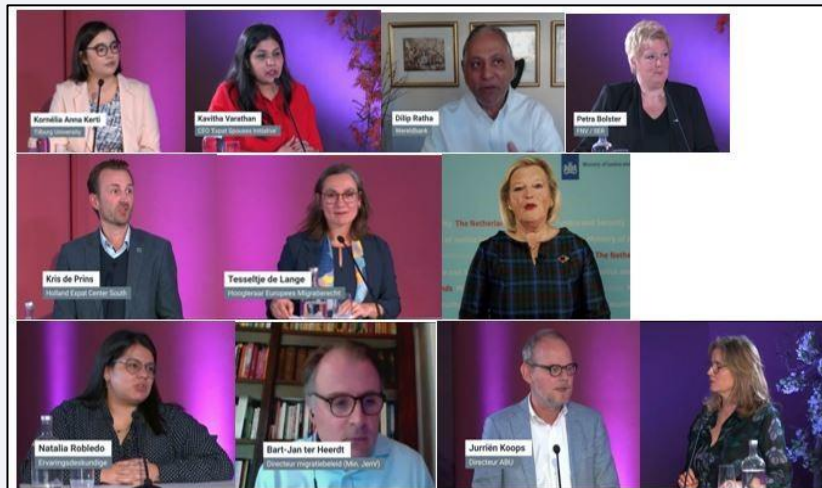
Eerste Nationale Migratiedialoog

[18 november 2021]

Nationale Migratiedialoog met als thema *Migratie in de post-corona economie*. Deelnemers waren o.a. Natalia Robledo Contreras, (voormalig woordvoerder FNV werkgroep migrant domestic workers), Kornélia

Anna Kerti (onderzoekster Tilburg School of Social and Behavioral Sciences), Kavitha Varathan CEO Expat Spouses Initiative, Dilip Ratha (hoofdeconoom Wereldbank), Tesseltje de Lange (hoogleraar Europees Migratierecht), Petra Bolster-Damen (lid DB FNV, werknemerslid SER), Jurriën Koops (directeur Algemene Bond Uitzendondernemingen), Kris de Prins (directeur Holland Expat Center South) en Bart-Jan ter Heerdt (directeur Migratiebeleid ministerie JenV) en de staatssecretaris JenV Ankie Broekers-Knol. Moderator was Esther van Rijswijk.

Bekijk
[videolink](#)

Hand-out advies 'Pieken en dalen'

[15 december 2021]

De opvang van asielzoekers in Nederland verkeert al maanden in een crisis. De overheid neemt nu crisismaatregelen, maar zou volgens de adviesraad vooral moeten kijken naar structurele oplossingen zoals die al in 2017 door de raad zijn voorgesteld in het advies Pieken en dalen.

Adviesvraag beleidsmatige richtgetallen

[9 november 2021]

Het kabinet heeft de adviesraad gevraagd om te onderzoeken in hoeverre en op welke wijze beleidsmatige richtgetallen kunnen bijdragen aan sturing van asiel- en reguliere migratie naar Nederland. Het advies zal in het najaar 2022 worden gepubliceerd.

Gerelateerde artikelen

Gebaseerd op de verkenning '[Van asielzoeker naar zorgverlener](#)', schreven [Sonja Avontuur](#) en [Christine Otten](#) het artikel '[Het hobbelige pad van asielzoeker naar zorgverlener](#)' voor het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken

Artikel '[Van weerstand naar welkom. Goede opvang asielmigranten alleen mogelijk met lokaal draagvlak](#)' opgesteld door [Monique Kremer](#) en [Sander Vergeer](#) en gepubliceerd in het Tijdschrift voor Sociale Vraagstukken.

Advisory reports in English

[From asylum seeker to healthcare provider](#)

[May 2021]

The Advisory Committee on Migration Affairs concludes in this requested report, that the government and healthcare organizations should give asylum migrants a better chance to provide the extra hands that are needed in the healthcare sector. [Summary of the report '[Van asielzoeker naar zorgverlener](#)']

[Working on return together](#)

[July 2021]

Advisory report on the effectiveness and diligent implementation of migrant detention. According to the law, a cautious approach should be adopted to the use of migrant detention, as this is the most severe supervision measure possible that directly intrudes upon the right to liberty to which everyone is entitled. This approach should therefore always be the guiding principle when seeking ways to achieve a more effective return policy. [Translation of the report '[Samen werken aan terugkeer](#)']

[Towards a well-being approach in labour migration policy](#)

[November 2021]

The aim of labour migration policy should be to contribute to the well-being of the population. This concerns the quality of life in the here and now and the extent to which this is or is not achieved at the expense of that of future generations and/or of people in other parts of the world. [Translation of the report '[Naar een brede welvaartsbenadering in het arbeidsmigratiebeleid](#)']

5. Samenstelling raad en secretariaat in 2021

Commissie

- Mr. M. Chébtí (Mariam) (vice-voorzitter)
- Dr. mr. H. Fernandes Mendes (Hugo)
- Dr. M.A.K. Klaassen (Mark)
- Prof. dr. M. Kremer (Monique) (voorzitter)
- Prof. dr. J.P. van der Leun (Joanne) (tot 1 september 2021)
- A.J.H. van Loon (Ton)
- Mr. J.M.C. Louwinger-Rijk (Judith) (tot 1 september 2021)
- Prof. mr. Morijn (John) (vanaf 15 januari 2021)
- Dr. Rusinovic (Katja) (vanaf 15 januari 2021)
- Prof. dr. H.A.G. de Valk (Helga)
- Drs. J. Wiene (Jos) (vanaf 1 december 2021)
- Prof. mr. dr. M. van der Woude (Maartje) (vanaf 1 september 2021)

Medewerkers

- Drs. S.A.A. Avontuur (Sonja)
- H.M.S. Braat-Naber (Mieke)
- Mr. D.J. de Jong (David)
- Mr. drs. L.D. Kok (Laura)
- Mr. W.N. Mannens (Wolf)
- Drs. L.J. Obermann (Lambert)
- Mr. H.C. Otten (Christine)
- Mr. H. Verbaten (Huub)
- Drs. A.C. Vergeer (Sander)
- Mr. M.E. Wijnkoop (Myrthe)

Bijlage: Evaluatie wetsadviezen

In 2021 zijn vijf adviezen uitgebracht over regelgeving op het terrein van migratie. Eind 2020 waren nog drie onderwerpen bij de adviesraad in behandeling waarover begin 2021 advies is uitgebracht.

Vier adviezen zijn uitgebracht aan de staatssecretaris van JenV, drie adviezen zijn gevraagd en drie ongevraagd. Eén ongevraagd advies is uitgebracht aan de minister van Sociale Zaken en Werkgelegenheid.

Ten aanzien van drie adviezen is de reactie van de wetgever in dit overzicht opgenomen. In onderstaande tabel is per advies het aantal aanbevelingen weergegeven en of deze geheel, gedeeltelijk of niet zijn overgenomen. Van twee onderwerpen waarover is geadviseerd, is het nog niet duidelijk wat de wetgever ermee gaat doen.

Onderwerp	Overgenomen (+)	Gedeeltelijk (+/-)	Niet overgenomen (-)
Advies wijziging Vb regelen aanmeldfase en vervallen eerste gehoor	2	0	8
Advies over de wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap en tot intrekking van de Rijkswet van 10 februari 2017	1	0	1
Advies over wijziging van de Wet inburgering 2021: opnemen van een hardheidsclausule en aanpassing van het overgangsrecht	0	0	5

Wetsadvies wijziging Vb regelen aanmeldfase en vervallen eerste gehoor

Algemeen

Op 7 januari 2021 is advies uitgebracht over het wetsvoorstel. In de voorgestelde wijziging van het Vb wordt de Algemene Asielprocedure (verder: AA) aangepast. Het voorstel heeft volgens de staatssecretaris van Justitie en Veiligheid (verder: de staatssecretaris) tot doel de asielprocedure efficiënter en flexibeler te maken.

Aanbevelingen

- Motiveer in de toelichting waarom het noodzakelijk is te vragen naar asielmotieven in de aanmeldfase en in het bijzonder welke waarborgen er zijn voor minderjarige en kwetsbare asielzoekers.

Kabinetsreactie: Zoals in de nota van toelichting bij het besluit wordt beschreven (zie paragraaf 3.1.2) kan de IND door de opgave van de asielmotieven een betere inschatting maken van de complexiteit en bewerkelijkheid van de asielaanvraag. Daardoor kan maatwerk worden geboden en is de IND-medewerker in staat zich gericht voor te bereiden op het nader gehoor. Daarnaast kan op grond van de eventueel geconstateerde kwetsbaarheid van de vreemdeling en de vraag of de vreemdeling bijzondere procedurele waarborgen behoeft een inschatting worden gemaakt van de tijd die gemoeid zal zijn met de behandeling van de asielaanvraag.

(+)

- Borg dat essentiële wijzigingen of aanvullingen (inclusief nieuwe asielmotieven) op het aanmeldgehoor niet aan de asielzoeker kunnen worden tegengeworpen bij de beoordeling van de geloofwaardigheid van het asielrelaas.

Kabinetsreactie: Bij de beoordeling van de inwilligbaarheid van de aanvraag zullen de door de vreemdeling tijdens de aanmeldfase afgelegde verklaringen omtrent zijn asielmotieven niet worden betrokken. Dit is zelfs uitdrukkelijk neergelegd in het besluit (artikel 3.108d, vijfde lid, van het Vb 2000). Hierop wordt uitsluitend een uitzondering gemaakt wanneer de door de vreemdeling bij die gelegenheid afgelegde verklaringen betrekking hebben op daden als bedoeld in artikel 1F van het Vluchtelingenverdrag, andere zware strafbare feiten of indien de bescherming van de nationale veiligheid dit vereist. (+)

- Definieer in de toelichting bij artikel 3.109, zesde lid, onder b, Vb in welke gevallen 'de vreemdeling overlast veroorzaakt'.
- Geef in de toelichting bij artikel 3.109, zesde lid, onder c, Vb aan dat deze grond van toepassing is indien het bieden van een rust- en voorbereidingstermijn een belemmering zou zijn voor de uitvoering van een terugkeerprocedure, strafrechtelijke of uit- of overleveringsprocedure.
- Schrap artikel 3.109, zesde lid, onder d, Vb.
- Verduidelijk in de toelichting hoe de IND 'op een passend moment' waarborgt dat de rechtsbijstandverlener kan kennismaken met de asielzoeker en hem/haar voldoende kan voorbereiden op het vervolg van de procedure en het nader gehoor.
- Leg in het Vb vast dat de rechtsbijstandverlener voldoende gelegenheid heeft om de asielzoeker voor te bereiden op het aanmeldgehoor indien een korte uitvraag naar de asielmotieven noodzakelijk is.
- Wijzig artikel 3.115, eerste lid, onder a, Vb zodat zaken in de Algemene Asielprocedure (spoor 4) afgehandeld worden in negen in plaats van zes dagen.
- Neem in artikel 3.109a, vijfde lid, Vb op dat het kindvriendelijk horen van minderjarigen vanaf 12 jaar mogelijk is indien zij zelfstandige asielmotieven hebben.
- Regel in artikel 3.109a, zesde lid, Vb dat verklaringen van minderjarigen niet in het kader van de beoordeling van de geloofwaardigheid worden tegengeworpen aan de ouders.

Advies over ontwerpbesluit Naturalisatietoets 2021

Algemeen

Op 14 januari 2021 is advies uitgebracht over dit ontwerpbesluit. In het besluit wordt voor de naturalisatie het B1-taalniveau als uitgangspunt genomen. Het kabinet zoekt daarmee aansluiting bij het nieuwe inburgeringsstelsel onder de Wet inburgering 2021.

Aanbevelingen

- Wacht met verhoging van het vereiste taalniveau voor naturalisatie van A2-niveau naar B1-niveau in ieder geval tot drie jaar na inwerkingtreding van de wet inburgering 2021.
- Hanteer, indien verhoging van het taalniveau voor naturalisatie gelijktijdig ingaat met inwerkingtreding van de Wet inburgering 2021, een overgangstermijn van drie jaar voor inburgeringsplichtigen die voor inwerkingtreding van de Wet inburgering 2021 aan het inburgeringstraject zijn begonnen.
- Informeer inburgeringsplichtige migranten en migranten die aan de inburgeringsplicht hebben voldaan, ruimschoots voor inwerkingtreding van het nieuwe Besluit naturalisatietoets actief en gericht over de verhoging van de vereisten voor naturalisatie.

Advies over de wijziging van de Rijkswet op het Nederlanderschap en tot intrekking van de Rijkswet van 10 februari 2017

Algemeen

De ACVZ heeft op 4 februari 2021 advies uitgebracht. Doel van het wetsvoorstel is om een horizonbepaling in de Rijkswet op het Nederlanderschap van 10 februari 2017 te laten vervallen. Zonder die horizonbepaling wordt de bevoegdheid om het Nederlanderschap in te kunnen trekken in het belang van de nationale veiligheid, permanent van aard.

Daarnaast wordt in het wetsvoorstel, i.v.m. de Algemene verordening gegevensbescherming, een grondslag opgenomen voor de verwerking van bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard. In een nieuw hoofdstuk van de Rijkswet wordt een artikel opgenomen waarin wordt bepaald dat bijzondere categorieën van persoonsgegevens en persoonsgegevens van strafrechtelijke aard als bedoeld in de Uitvoeringswet Algemene verordening gegevensbescherming kunnen worden verwerkt, voor zover dat noodzakelijk is ten behoeve van het nemen van een beslissing als bedoeld in artikel 14, tweede en vierde lid, van de Rijkswet op het Nederlanderschap.

Aanbevelingen

- Neem in de memorie van toelichting op dat de noodzakelijkheid, effectiviteit en verdere implicaties van deze intrekkinggrond regelmatig worden geëvalueerd.

Kabinetsreactie: In reactie op de suggestie van de ACVZ om de bevoegdheid tot intrekking van het Nederlanderschap regelmatig te evalueren, wordt opgemerkt dat het beschikbare instrumentarium ter bestrijding en voorkoming van terrorisme een breed palet aan maatregelen omvat. Het kabinet beziet steeds nauwgezet welke maatregelen bijdragen aan de nationale veiligheid, en wat de effectiviteit en proportionaliteit van die maatregelen is. Dat geldt ook voor de onderhavige bevoegdheid tot intrekking van het Nederlanderschap. Daarbij betreft het kabinet het aankomende onderzoek van het WODC waarbij de contra-terrorismewetgeving in samenhang wordt geëvalueerd, naar aanleiding van de motie-Bikker. (+)

- Pas de motivering van het wetsvoorstel aan in lijn met de conclusie uit het onderzoek uitgevoerd in opdracht van het WODC. (-)

Advies over wijziging van de Wet inburgering 2021: opnemen van een hardheidsclausule en aanpassing van het overgangsrecht

Algemeen

De ACVZ heeft op 5 november 2021 advies uitgebracht. De voorgestelde wijziging van de Wet inburgering 2021 (Wi 2021) voorziet in het opnemen van een hardheidsclausule naar aanleiding van aangenomen moties over de kinderopvangtoeslagenaffaire en een toezegging van de minister aan de Tweede Kamer¹ om een dergelijke bepaling op te nemen in de wet in aanvulling op de toetsing aan het evenredigheidsbeginsel op grond van artikel 5:46, tweede lid, van de Algemene wet bestuursrecht (Awb). De wetgever kiest voor een beperkte hardheidsclausule die alleen betrekking heeft op het opleggen van bestuurlijke boetes. Het gaat hierbij dus niet om andere maatregelen die ook op grond van de Wi 2021 kunnen worden opgelegd, zoals het opleggen van een inburgeringsplicht, de verlenging van de inburgeringstermijn en de verplichting om een sociale lening terug te betalen.

Aanbevelingen

- Neem in de Wet inburgering 2021 een hardheidsclausule op voor niet-sanctionerende maatregelen.

Kabinetsreactie: De ACVZ heeft aanbevolen in de Wi 2021 een hardheidsclausule op te nemen voor niet-sanctionerende maatregelen. Deze suggestie wordt niet overgenomen. Aanwijzing 5.25 van de Aanwijzingen van de regelgeving schrijft voor dat terughoudendheid dient te worden omgegaan met het opnemen van hardheidsclausules in regelingen. Naast de boetebepalingen zijn er drie verdere onderdelen uit de wet in kaart gebracht waarbij sprake is van belastende bepalingen. Het gaat allereerst om het opleggen van de inburgeringsplicht als zodanig. Daarnaast gaat het om de bepalingen rond de (verlenging) van de inburgeringstermijn. Tot slot betreft het de terugbetalingsplicht met betrekking tot de sociale lening. Bij deze bepalingen is reeds ruimte voor maatwerk met het oog op schrijnende situaties (de ontheffing van de inburgeringsplicht en de verlenging

van de inburgeringstermijn), dan wel ruimte voor maatwerk met het oog op de financiële omstandigheden van de inburgeringsplichtige. Gelet daarop acht de regering een hardheidsclausule voor niet-sanctionerende maatregelen in de Wi 2021 niet wenselijk. (-)

- Neem in afwijking van het overgangsrecht een hardheidsclausule op voor niet-sanctionerende maatregelen die worden opgelegd op grond van de Wet inburgering 2013.

Kabinetsreactie: Dit geldt ook voor de Wi 2013, met dien verstande dat de maatregelen die in dit wetsvoorstel worden voorgesteld (en overige maatregelen die zijn besproken in de brief van de Staatssecretaris van Sociale Zaken en Werkgelegenheid van 12 oktober 2021 met betrekking tot de hardheden in de Wi 2013)¹³ voorzien in maatwerk in specifieke situaties. (-)

- Leg in de motivering van het wetsvoorstel minder de nadruk op het uitzonderlijke karakter van toepassing van de hardheidsclausule. (-)

- Geef in lagere regelgeving nader invulling aan het criterium 'onbillijkheid van overwegende aard'. (-)

- Rapporteer jaarlijks aan de Tweede Kamer over de toepassing van de nieuwe hardheidsclausules en evalueer de toepassing ervan binnen drie jaar. (-)

In de consultatieversie van dit voorstel was een tweetal hardheidsclausules opgenomen. Allereerst een hardheidsclausule met betrekking tot de Wi 2021, waarmee de mogelijkheid voor gemeenten en DUO werd gecreëerd om, indien het opleggen van een boete leidt tot een onbillijkheid van overwegende aard, ook in situaties van verwijtbaarheid, hiervan geheel zou kunnen worden afgezien. Daarnaast was een hardheidsclausule met dezelfde strekking opgenomen met betrekking tot het overgangsrecht voor inburgeraars onder de Wi 2013.

Naar aanleiding van reacties in de (internet)consultatie, van onder andere de Wetenschappelijke

Commissie van de Nederlandse Vereniging voor Rechtspraak, is de noodzaak en toegevoegde waarde van deze hardheidsclausules heroverwogen. De heroverweging heeft ertoe geleid dat deze bepalingen uit het wetsvoorstel zijn geschrapt.

Advies over wijziging van de Vreemdelingenwet 2000 voor het gebruik van biometrie bij automatische grenscontrole

Algemeen

De ACVZ heeft op 17 december 2021 advies uitgebracht over het wetsvoorstel. Het voorstel bestaat uit de toevoeging van een nieuw artikel aan de Vw 2000 (artikel 107b) waarmee voorzien wordt in een wettelijke grondslag voor het gebruik van biometrische gegevens bij automatische grenscontrole. Het gaat om elektronische controles van reizigers die bij binnenkomst of uitreis op Schiphol door een e-gate gaan. Door het aanbieden van het reisdocument en het maken van een gezichtsopname (gelaatsscan) in de e-gate, wordt geverifieerd of de aanbieder van het reisdocument ook de rechtmatige houder van het document is én worden (uitgebreide) controles in databanken uitgevoerd.

De regering beoogt met het wetsvoorstel een wettelijke grondslag te creëren voor het gebruik van een gelaatsscan in de e-gate en opslag ervan voor een periode van 24 uur omdat de Algemene verordening gegevensbescherming (AVG) een gezichtsopname als een bijzonder persoonsgegeven aanmerkt. De verwerking van bijzondere persoonsgegevens is gelet op het bepaalde in artikel 9, eerste lid, van

de AVG in beginsel verboden, tenzij een in het tweede lid genoemde uitzonderingsgrond van toepassing is.

Aanbevelingen

- De adviesraad beveelt aan om in deze vorm af te zien van het wetsvoorstel omdat niet aannemelijk is dat een zwaarwegend belang gediend wordt met geautomatiseerde gezichtsvergelijking en de verwerking van biometrische gegevens.
- Indien de staatssecretaris het wetsvoorstel door wenst te zetten dient gemotiveerd te worden dat niet met minder ingrijpende maatregelen kan worden volstaan.

In dat kader moeten in ieder geval de volgende vragen worden beantwoord:

- Waarom volstaat een-op-een authenticatie of het gebruik van vingerafdrukken niet waarbij verwerking en opslag van biometrie niet noodzakelijk is?
- Is het proportioneel om na iedere gecontroleerde grenspassage biometrische gegevens te verwerken en op te slaan?
- Hoe valt de proportionaliteitstoets uit voor de verschillende categorieën reizigers/vreemdelingen?
- Dient er een andere afweging te worden gemaakt voor minderjarigen?